Arş. Gör. Rumeysa ALTINTAŞ

Hanefi Mezhebi Bağlamında

İSLAM HUKUKUNDA VE İNGİLİZ HUKUKUNDA AKDİN KURULUŞU

FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2026

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Genel Yayın No | General Publication Number: 1400
Sertifika no | Certificate Number: 77398

Filiz Kitabevi
Yayın No | Publication Number: 2026/150

Kitap Adı: Hanefi Mezhebi Bağlamında İslam Hukukunda ve İngiliz Hukukunda Akdin Kuruluşu
Book Title: The Formation of Contracts in Islamic Law and English Law: From the Perspective of the Hanafi School
ISBN: 978-625-5007-37-7
DOI: doi.org/10.64161/filiz.9786255007377

Yazar(lar) | Author(s): Arş. Gör. Rumeysa ALTINTAŞ | orcid.org/0000-0001-8802-3378
Kurum | Institution: Çankırı Karatekin Üniversitesi

Konu Kategorisi | Subject Categories: Karşılaştırmalı Hukuk

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book - Monograph
Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish
Ebat | Dimensions: 16 x 23 cm
Baskı Sayısı | Edition: 1
Sayfa Sayısı | Pages: 180

Yayım Tarihi | Publication Date: Ekim 2026 | October 2026
Yayım Yeri | Place of Publication: İstanbul, Türkiye
Mizanpaj | Layout: Vildan YAVUZ
Baskı ve Cilt | Printing and Binding: Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (Sertifika no: 77398)

© All rights reserved | Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Mollahüsrev Mah. Cemalyener Tosyalı Cad. No: 57A
Vefa-Fatih / İstanbul • Tel: +90 (212) 527 07 18
www.filizkitabevi.com • bilgi@filizkitabevi.com

ÖNSÖZ

Sosyal bir varlık olan insan, hayatının her aşamasında istemli veya istemsiz olarak akit yapmakta ve bu akitler neticesinde belirli sorumlulukları üstlenmesi, belirli hakları kazanması söz konusu olmaktadır. Akitler, evlenme ve boşanma gibi kişinin sosyal durumuna yönelik olabildiği gibi satış ve kira gibi mali içerikli de olabilmektedir. Bireyin hayatını çevrelemesi cihetinden önem taşıyan akitler hukuk sistemleri tarafından incelenmiştir. Hukuk sistemlerinin akitlere yaklaşımı sayısız defa münferit olarak incelenmiştir ancak literatürde hukuk sistemlerinin yaklaşımlarının mukayese edilmesine ender rastlanmaktadır. "İslam hukuku ve İngiliz Hukukunun Akdin Kuruluşu Bakımından Mukayesesi" başlıklı bu çalışmada söz konusu sistemlerin akitlere yaklaşımı mukayese edilmiştir. Bu bağlamda çalışmada öncelikle İslam hukukunda ve İngiliz hukukunda akitlerin kuruluşu incelenmiş ve her iki hukuk sistematiği içinde akdin konumuna işaret edilerek akdin kuruluşu için gerekli olan unsurlara yer verilmiştir. Akabinde irade beyanı her iki hukuk sistemi açısından detaylı bir biçimde ele alınmış, irade beyanının ifade şekilleri, irade beyanının taşıması gereken şartlar, irade beyanını sona erdiren sebepler ve dolayısıyla irade beyanının akde etkisi incelenmiştir. Son olarak hukuk sistemlerinin akdin kuruluşunda öngördüğü şartlar irade beyanı ekseninde işlevsel denklik ilkesi esas alınarak mukayese edilmiştir. Bu anlamda çalışmamız İslam hukuku ve Karşılaştırmalı hukuk alanına katkı sağlaması bakımından önem arz etmektedir.

Şüphesiz bu çalışmanın meydana gelmesinde pek çok kişinin emeği bulunmaktadır. Öncelikle çalışmanın hazırlanması esnasında daima destek ve katkılarını gördüğüm danışman hocam Prof. Dr. Nail Okuyucu'ya ve tez jürimde yer alarak değerli görüşlerini paylaşan Prof. Dr. Sami Erdem ve Prof. Dr. Sezer Çabri hocalarıma teşekkür ediyorum. Ömrümün her safhasında sevgi ve şefkatlerini, maddi ve manevi desteklerini üzerimden eksik etmeyen anneme, babama, ağabeyime ve kardeşime sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Son olarak, bu tezin kitaplaşarak okuyucuyla buluşması sürecinde beni yüreklendiren, hayatın yükünü birlikte omuzladığım ve desteğini daima hissettiğim kıymetli eşim Gökmen Altıntaş'a yürekten teşekkür ederim.

Rumeysa Altıntaş

2026, Denizli

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ III
İÇİNDEKİLER.....V
KISALTMALAR IX

GİRİŞ

I. Araştırmanın Konusu ve Amacı.....1
II. Araştırmanın Önemi 2
III. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırları 5
IV. Araştırmada Takip Edilen Yöntem 7
V. Araştırmanın Kaynakları.....9
VI. Araştırmanın Konusu ile İlgili Önceki Çalışmalar.....10

BİRİNCİ BÖLÜM
AKİTLERİN KURULUŞU

1.1. İSLAM HUKUKUNDA AKİTLER.....13
1.1.1. İslam Hukuk Sistematiğinde Akitlerin Yeri 13
1.1.2. İslam Hukukunda Akitlerin Kuruluşu.....15
1.2. İNGİLİZ HUKUKUNDA AKİTLER 20
1.2.1. İngiliz Hukukunun Sistematiği ve Sözleşmeler Hukukunun Sistem İçindeki Yeri.....20
1.2.2. İngiliz Hukukunda Akitlerin Kuruluşu 32

İKİNCİ BÖLÜM
İRADE BEYANI

2.1. İSLAM HUKUKUNDA İRADE BEYANI....39
2.1.1. İrade Beyanının Ortaya Konması....42
2.1.1.1. Sözlü İrade Beyanı....43
2.1.1.1.1. Mazi Siga....44
2.1.1.1.2. Muzari Siga....45
2.1.1.1.3. İstifham Sigası....46
2.1.1.1.4. Emir ve İstikbal Sigaları....46
2.1.1.1.5. Değerlendirme....48
2.1.1.2. İradeyi Ortaya Koyan Davranış....49
2.1.1.2.1. Yazı....49
2.1.1.2.2. Elçi/ Risalet....50
2.1.1.2.3. İşaret....51
2.1.1.2.4. Teati....52
2.1.1.2.5. Sükût....54
2.1.2. İrade Beyanının Şartları....54
2.1.2.1. Akit Meclisi....55
2.1.2.2. İrade Beyanının Muttasıl ve Uyumlu Olması....64
2.1.2.3. İcabın Bağlayıcılığının Sona Ermemiş Olması....67
2.2. İNGİLİZ HUKUKUNDA İRADE BEYANI....69
2.2.1. Objektiflik Testi (Objective Test)....70
2.2.2. Öneri (Offer)....77
2.2.2.1. Öneri ve Öneriye Davet (Offer - Invitations to Treat)....79
2.2.2.1.1. Teşhir Ürünleri (Display of Goods for Sale)....83
2.2.2.1.2. Reklamlar (Advertisements)....88
2.2.2.1.3. Müzayede - Açık Artırma (Auction Sales)....91
2.2.2.1.4. İhaleler (Tenders)....94
2.2.2.1.5. Diğer Sözleşme Türleri....97
2.2.2.2. Önerinin İletilmesi (Communication of Offer)....99
2.2.2.3. Önerinin Bağlayıcılığının Sona Ermesi (Termination of an Offer)....101

2.2.2.3.1. Geri Alma (Revocation) 102
2.2.2.3.2. Reddetme (Rejection) 106
2.2.3.3.3. Zamanaşımı (Lapse of Time) 109
2.2.2.3.4. Şartların Değişmesi (Change of Circumstances) 111
2.2.2.3.5. Ölüm (Death) 112
2.2.2. Kabul (Acceptance) 113
2.2.2.1. Kabulün Şartları 114
2.2.2.2. Kabulün İletilmesi (Communication of Acceptance) 115
2.2.3.3. Kabul Beyanının İletilme Biçimleri 119
2.2.2.3.1. Davranışla Kabul (Acceptance by Conduct) 119
2.2.3.3.2. Susma ile Kabul (Acceptance by Silence) 121
2.2.3.3.3. Postayla Kabul (Acceptance by Post) 125
2.2.3.3.4. Belirlenen Yöntemle Kabul (Prescribed Mode of Acceptance) 131
2.2.3.3.5. Bilinmeyen Teklifin Kabulü (Acceptance in Ignorance of an Offer) 133
2.2.3.3.6. Tek Taraflı Sözleşmelerde Kabul (Acceptance in Unilateral Contracts) 135

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İRADE BEYANI AÇISINDAN İSLAM HUKUKU VE İNGİLİZ HUKUKUNUN MUKAYESESİ

3.1. AKDE ETKİSİ BAKIMINDAN İRADE BEYANI İLE İLGİLİ MESELELERİN MUKAYESESİ 137
3.1.1. İrade Beyanı – Akit İlişkisi 137
3.1.2. İradenin Varlığı ile Beyan Edilmesi Arasındaki İlişki 141
3.1.3. İrade Beyanının İletilmesi ve İletilme Biçimleri 142
3.2. MEVCUDİYETİ BAKIMINDAN İRADE BEYANI İLE İLGİLİ MESELELERİN MUKAYESESİ 147
3.2.1. İrade Beyanlarının Varlığını Sürdürmesi 147
3.2.2. İcaba Özel Hususlar 149
3.2.2.1. İcabın Tespiti 149

3.2.2.2. İcabı Sona Erdiren Sebepler.....151
3.3. TARAFLAR BAKIMINDAN İRADE BEYANI İLE İLGİLİ MESELELERİN MUKAYESESİ 155
3.3.1. Gaipler Arası İrade Beyanı 155
3.3.2. Tek Taraflı Sözleşmelerde İrade Beyanı.....157
SONUÇ 159
KAYNAKÇA.....163

KISALTMALAR

AC	Appeal Cases
All ER	All England Law Reports
B & Ald	Barnewall and Alderson's King's Bench Reports
Beav	Beavan's Rolls Court Reports
Bkz./bkz.	Bakınız
CA	Court of Appeal
CBNS	Common Beach, New Series
Ch	Chancery Division
Co	Company
Comm/Com Cas	Commercial Cases
CPD	Law Reports, Common Pleas Division
Çev.	Çeviren
DLR	Dominion Law Reports
Ed.	Editör
EWCA	England and Wales Court of Appeal
EWHC	England and Wales High Court of Justice
J.	Justice
KB	Law Report, King’s Bench Division
LJ	Lord Justice
Lloyds Rep.	Lloyds Reports
LR CP	Law Reports, Common Pleas Cases
LR Ex.	Law Reports, Exchequer
LR QB	Law Reports Queen’s Bench Division

LT	Law Times Reports
Ltd	Limited
NW	North Western Reporter (USA)
NYS	New York Supplement
NZLR	New Zealand Law Reports
NZSC	New Zealand Superannuation Cases
ö.	Ölüm tarihi
R	Rettie's Session Cases, 4th Series (Scotland)
s.	section
SLT	Scots Law Times
SoGA	Sale of Goods Act
thk.	Tahkik eden
t.y.	Yayın tarihi yok
UK	United Kingdom
USA	United States of America
v	versus
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğerleri/ ve devamı
WLR	Weekly Law Reports
y.y.	Yayın yeri yok